

Budapest

József-körút 29. sz.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kírtás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314 900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.

Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeli Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fabián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszerező *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő haldíjazási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhaldíjazása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a haldíjazási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kírtás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Választmányi ülés. Egyesületünk választmánya f. évi június hó 15-én, vasárnap reggel 8 órakor tartja meg legközelebbi ülését az egyesület hivatalos helyiségeiben. Az ülés napirendje leendő a nyugdíjalapra vonatkozólag a múlt választmányi ülés határozatához képest a szűkebbkörű bizottság eddigi munkálataira nézve az összes választmányi tagoktól bekért véleményes írásbeli jelentések megvitatása, ezek alapján a nyugdíjalap-tervezet végleges megállapítása, valamint a további szükséges intézkedések megtétele.

Tekintettel egyrészt az ülés tárgyának rendkívüli fontosságára és sürgösségére, másrészt pedig, hogy egyesületi tagjaink legnagyobb része a nyugdíjalap létesítése iránt a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik, behatóan kérjük választmányi tagjainkat, hogy az ülésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Külön meghívók az ülésre széjjel küldetni nem fognak.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 22. számában kimutatott segélyösszeg 27.500 korona

Balesetsegélyek.

Lapunk 22. számában kimutatott segélyösszeg 16.386 korona 66 fillér.

Ujabb segély.

4959 »B« csoport Kovács Sándor máv. kovács, S.-A.-Ujhely, hüvelyk ujj elvesztése után ... 90 korona.

A turul madár.

E madárnak historiai és ethnologiai tekintetben sokkal nagyobb jelentősége van nemzetünk őstörténetében, mint talán sokan gondolják. Mindamellett, hogy tudósaink közül már többen és többféleképpen igyekeztek e ma már ismeretlen szót megmagyarázni, sőt újabban egyik tudományos folyóiratunkat is e névre keresztelték, még sem tudták megfejtetni a turul eredetét s kellőleg méltányolni fontosságát.

Mindnyájan ismerjük azt a nemzeti hagyományt, melyet a jó Kézai Simon mester őrizett meg számunkra és így irt le krónikájában: »Ethele király czimerén, melyet tulajdon pajzsán szokott volt hordani, koronás fejű madár vala ábrázolva, melyet magyarul turulnak hívnak. Mert ezt a czimert hordták volt magokkal a hunok mindig a hadban Géza vezér idejéig, míg magokat községben kormányozták.« — Kézaitól tehát megtanuljuk, hogy a magyarok nemzeti czimere egészen Szent István koráig egy madár volt, melyet turulnak neveztek. — Sőt e nemzeti jelvény Erdélyország czimerén is meg van örökítve, melyen a magyarok czimere kiterjesztett szárnyu madár, a székelyeké pedig nap és hold. — A turul madárnak harmadik emléke azon nemzeti mondában maradt fenn, melyet Béla király névtelen jegyzője úgy beszél el, hogy Álmos anyjának, Emesunek, egy madár (latinul astur) jelent meg álmában s ölébe szállva, megtermékenyítette. Így született

aztán Álmos, kit a nemzeti hagyomány csakugyan »Turul fiá«-nak nevez.

E történelmi emlékek tehát azt hirdetik, hogy a magyarok nemzeti czimere a turul madár volt s mint ilyennek, oly fontos szerepe jutott népünk szellemi életében, hogy a nemzeti monda azt a hőst is e madártól származtatja, aki mai hazánkba vezette őseinket (a monda szerint). Azt hiszem, mindenki elismeri, hogy a nemzeti czimernek nagy jelentősége van őstörténetünkben és sokat mondó tanu lehet nemzetünk eredetének kérdésében: lássuk tehát, mire tanít bennünket?

Felvilágosításért ismét a török-tatár népekhez fordulok. De hát lehet-e ezt csodálni? Hiszen a »sirva-vigadást«, a magyar dolmányt és kalpagot, a fehérlő-áldozást, a régi hegedősöket és társadalmi életünk számos vonásait szintén a törököknél találtuk meg: és így nagyon természetesnek látszik az a gyanítás, hogy a turulról is a törökség fog felvilágosítást adni. És e reményünkben csakugyan nem csalatkozunk meg.

Az európai műveltségü s a történelemben és nyelvészetben egyaránt jártas Ahmed Vefik pasának kitünő török szótárában a következőket találjuk. A turul: nagyobb fajta sólyom és sas; kétfelé nyitott szárnyakkal fejedelmi czimer, névszerint a ghúzk khánjainak fejedelmi jelvénye volt. Még bővebb értesülést is kapunk e szótárból. Megtudjuk ugyanis, hogy az ogúzok-, vagy ghúzoknak hat nemzetsége

volt s mindegyik nemzetségnek más fajta sólyom, vagy sas volt a czimere s egyszersmind fejedelmek jelvénye. Így az első nemzetség madara, illetőleg czimere: szongur (fehér sólyom), a másodiké: togan (közönséges sólyom), a harmadiké: csakir, (sávós, tarka sólyom), a negyediké: sahin (legszebb fajú sólyom), az ötödiké: kartal (közönséges sas), a hatodiké: tavsandsil (nyulvadászó sólyom).

E szerint a törökség egyik ágánál, a ghúzoknál, a nemzetségek jelvénye s egyuttal az illető fejedelmek czimere bizonyos madár, még pedig sólyom vagy sas volt, s e madarat, mint ilyen czimert, túrulnak nevezték.

Nem szándékozom e helyen tüzetes történelmi fejtegetésekbe bocsátkozni, csak azt akarom megemlíteni, hogy ghúzoknak a török-tatár népek azon ágát nevezték, mely emberi emlékezetet meghaladó idők óta a Káspi-engertől keletre és éjszakkeltre, az iráni műveltség éjszaki határvonala fölött tanúzott mint lovas nomád nép és a régi persa kultúrának veszedelmes ellensége volt. Az arab írók ghúzoknak, a bizancziak úznak nevezték e törzset; később pedig, mikor a történelmi és földrajzi ismeretek szaporodtak és a ghúzok, vagy úzok is több részre szakadtak, még több név alatt látjuk őket szerepelni. Egyik részük, mely nyugotra költözött kún, vagy kumán névvel jelenik meg; másik részük délkeletre nyomult: ezek voltak a szeldsukok, a mai oszomanok; harmadik részük, t. i. a mai turkomán törzs, megmaradt Közép-Ázsiában.

Látni való, hogy a magyar turul és a török túrul szó egészen azonos. A egyetlen különbség csak az, hogy a török szónak első ú-ja hosszú; de meg lehet, hogy a Kézai-nál található turul-nak első vokálisát is nyujtva ejtették, csak hogy ezt krónikásunk — a magyar helyesírás akkori állapota korában — nem tudta megjelölni. De bármint legyen a dolog, az egészen világosan áll előttünk, hogy mind a magyarok, mind a törököknek madár, még pedig sólyom, vagy sas volt nemzeti jelvényük és fejedelmi czimerük és ezt mind a két nép turul-, illetőleg túrul-nak nevezte. Ez a tényállás; a következtetést mindenki egész helyesen levonhatja belőle; én a magam részéről csak annyit mondok, hogy e történelmi momentum igen nagy fontosságú őstörténetünkre és eredetünkre nézve s hogy a magyar nemzet bizonyára nem joggatlanul és nem ok nélkül viselte a turult czimere gyanánt.

Bazárok és kutak Kairóban.

Kairó legérdekesebb bazárjai a Gorieh és a Khan-Khalil. Az első Gori szultánról nevezték el, kinek hamvai ott nyugszanak, ebben legtöbbször drága selyem- és gyapotszöveteket árulnak. A Khan-Khalil a város közepén a régi kalifa-sirok helyén fekszik s könnyen megtalálható, mert csak a Maszkieh főutcán kell végighaladni s onnan balra a csibuk-készítők utcájába, s onnan ismét valami száz lépésnyire egy kis oldalutczába betérni, azután jobbra egy sikátoron keresztül menni, mely balra néhány düledék mellett vezet el, innen egyenesen megy az ember, míg az utcácska tart, azután kétszer jobbra, kétszer balra fordul, s ime, ott vagyunk a bazárban; valóban nagyon könnyű megtalálni. Ez a lehető legdrágább és legritkább portékákkal van tele. A

legjelentékenyebb áruboltokat törökök tartják, de igen sok nagy török ruharaktár van a görögök birtokában is.

A kedélyes muzulmanok, egy-egy darab tarka szőnyegen guggolva, narghilejéket, csibukjaikat csendes egykedvűséggel szopogatják, jókedvűen nevetgélnek, s igen családiasan élnek. Elészédethetjük és megmutogathatjuk velök magunknak Perzsia, Szmirna és Kurdisztán tarka szőnyegeit, Damaszkusz és Khorasszán fegyvereit; kedvünkre alkudozhatunk a kisázsiai valódi sárga török dohánnyon, vagy a barna latakian, egy-egy sötét burnuszon, vagy egy tarka kendőn. Ha nem tudunk az árakban megegyezni, nyelvöket csattogtatják, jó barátként bocsátanak el, és nyugodtan rakják félre holmijokat.

E bazárok nagy helyet foglalnak el s több építészeti nevezetességgel dicsekesznek. Az átjárók az áruboltok között igen keskenyek, s minthogy fedéllel vannak bevonva, homályosak és hűvösek. Rendszerint minden utcza külön iparágnak van fentartva. Van utcájuk a szabóknak, csizmadiáknak, asztalosoknak, szijgyártóknak, fazekasoknak, pékeknek, aranyműveseknek stb.

Az alkudozás igen csendesen és kedélyesen foly, a kereskedő behívja vevőjét a boltba, hogy üljön mellé a szőnyegre, kávézzék s pipázzék egyet vele. Itt azután el lehet alkudozni egész itéletnapig. Ha van annyi türelmed, hogy az igazhívókkal vesztegesd idődet, sokkal olcsóbban kapod meg a portékát. Ha sokáig beszélsz vele, nem bánja akár-hogy becsmérled áruját, mondhat sz gorombaságot bőven, mind eltüri. Ha ellenben türelmetlenkedel, vagy azzal sérted meg, hogy le nem ülsz mellé, akkor egy fillért sem enged, sőt az ideges emberrel azt is elkövette egyik-másik, hogy holmiját bedobálta a bódéba, keresztbe tette lábait, s nagy nyugalommal azt mondta: nincs! A európai, ki dragománjával, a bazárookban megjelenik, el lehet rá készülvé, hogy tőle a valódi értéknek éppen háromszorosát fogják követelni, ezt különösen a görög kereskedők teszik, kik minden embert megesálnak, A törökök ellenben igen becsületesek és soha sem szedik rá a vevőt. Gyakran vásároltam apró csecsebecséket egy öreg töröknél, s midőn mondtam neki, hogy holmija drága, ősz szakállát mutogatta, azt jelentvén vele: hogy becsületben őszült meg, azért nem is csal. A görögök olyan könnyen rámondták bár mi kis árúnál, hogy »cinque Napoleon«, (öt arany) mintha öt garasról beszéltek volna. Ha az ember drágállotta, rögtön még többet követeltek, s amit néhány pillanat előtt két-három aranyon akartak adni, azt most tízre tartották. Ha többen mentek együtt vásárolni, oly mesés árakat kértek, hogy kaczagni kellett, mire ők is kaczagtak. A bazárookban mindenütt vannak kávéházak, melyekről európai embernek nem igen lehet fogalma. Az egész helyiség 4 m^m hosszú és széles vagy még kisebb. Ablaka, ajtaja nincs, soha nem is volt; padlóról szó sem lehet, ilyen fényűzés előkelő házaknál sem fordul elő. A szalon keleti kényelemmel van berendezve, összes butorzata egy rozszant piszkos asztal, melyen harmadévi bulladék diszlik, és három szék, mely ugyancsak régen készülhetett. A sötét üreg közepén tüzhely áll, melyen jókora bogrács terpeszkedik, e körül sűrű-forog egy bozontos alak, ki a tüzet piszkálja és a vendégeket kiszolgálja. A vendégek, szegény arabok, egy-egy ócska bögrével, vagy törött lábu serpenyővel érkeznek meg, melybe a bozontos

alak belemér egy jókora rozsdás kanállal valami sűrű fekete folyadékot, amit az ember hajlandó volna vízzel feleresztett fénymáznak tartani; de az az araboknak igen jól esik.

A legtöbb bazár közepén szegényes kocsmák és karavánszerájok emelkednek, melyekben Indiából, Szudánból és Perziából ide hordott különféle portékák hevernek egymásra halmozva, ezek egyszersmind szálló-helyül is szolgálnak arab és török utazók, különösen pedig a mekkai zarándokok számára; itt igen sok valóban keleties jelenetnek lehet az ember szemtanúja...

Senki más, csak ki Afrika forró, tikkasztó ege alatt utazott, tudja felfogni végtelen nagy becsét a víznek, és azt, hogy az életfentartás lehetőségének egyik fő feltétele az. Ezt tudva, nem fogunk csodálkozni sem azon, hogy a kútépítésre oly nagy — mondhatnók fényüzéssel párosult — gond fordítatik, kivált a kalifák városában. Kairóban mint Alexandriában is, az utcákon, téreken seregesen járnak a vízfordító tevék, tele tömlőkkel hátukon; kívülök majd minden utcában vannak közkutak. E kutak nem forrásokból, hanem a Nilusban megtöltött tömlőknek medencéjükbe ürítése által nyerik az éltető nedvet, s azért sajátlag víztartóknak nevezhetnők azokat. Alig van kivált mecset, melynek közelében ily — többé-kevésbé pompás — közkút nem volna, mely előtt köröskörül kőpadok helyezvék, hogy a szomszások kipihenhessék magukat. Az ily kutak közöltségen, többször alapítványok folytán építtetnek és tartatnak fenn, miben kétség kívül a legszebb, legtermészetesebb emberiség nyilatkozik, és pedig a legköltőibb, minden szívet megható alakban!

Hangosan hívja ekkor magához a »sakha« a népet, keleties virágos nyelvén mintegy ekkép kiáltva: »Áldott e nap, jertek hozzám testvéreim, igyatok a kiapadhatatlan, áldástárasztó folyamból meritett édes vízből! Egy könyörületos szívű ember ajándékozza azt nektek, alamizsnát nyújtott nekem, hogy a szomszásokat itassam és felüldísem, imádkozatok, hogy Allah őt megáldja! Jertek körém mind: korszóm teli van, vízem édes, jertek és igyatok!«

Helyén lesz itt megemlíteni a kairói fellegvár egyik nevezetességét, azon kutat, mely a francia mérnökök mérései szerint 100 méternyi mélységre van a sziklából kiásva, úgy hogy a feneke a Nilus legalacsonyabb vízállásáig ér, s a Közép-tenger szintől 5 méternyi magasságban van. Két egymás melletti osztályból áll s a vizet vonómarhákra alkalmazott egyszerű gépezettel huzzák fel a felsőbb medencékbe; köröskörül folyosók vezetnek alá, nyílásokkal a kutba. A népmonda Józsefnek, Jákob fiának tulajdonítja e kut készítését, csak hogy azon korban a mai Kairó helyén város sem volt még, valószínűbb, hogy azt Szaladin a fellegvár alapítója készíttette a XII. század vége felé.

Egyiptomban különféle kutak használtak a földek öntözésére. Az egyik fajának neve saduf, meritő kut. Egy ily saduf két fatörzsből vagy agyag és nádból készített oszlopból áll, melyek egymástól körülbelül 1 méternyi távolban vannak; ezeken egy vízszintes gerenda fekszik, mely a két törzsnek vagy oszlopnak végeit köti össze; ezen gerendára egy oly rud vagy faág köttetik, melynek egyik végéhez valamely súly van alkalmazva, míg a másik végén két pálmavesszőn többnyire szalmából vagy gyékényből font veder lóg. Ezen vizedényben emeltetik a víz a felvételére kitűzött csatornába. Ennek elvégzésére

egy munkás elegendő. Felső-Egyiptomnak déli részeiben gyakran 4—5 saduf szükségeltetik ahhoz, hogy a víz a magas folyópartokon át a földekre vezettessék. A meritőgépeknek egy más alakját szakiehek nevezik. Ezek gyakran a kertek öntözésére használtak. A szakiehek egy függélyes kerékből áll, mely a vizet, kötelek által körben a kerékhez meg erősített cserépedényekbe meríti, egy második függélyes kerék ugyanazon tengely körül forog, mind a két kerék pedig egy vízszintes kerék által hajtatik, mely utóbbit egy vagy két ökör hozza mozgásba. Ezen szakiehk, melyeknek száma a kisebb vagy nagyobb szorgalommal üzött mezőgazdaságnak legpontosabb mérvéül szolgál a delta vidékén, valamint Felső-Egyiptomban is, igen számosak; Mehemed Ali uralkodása alatt, az egyiptomi kormány — egy időn át — azon szerencsétlen gondolatra jutott, hogy ezen kutakat adóval terhelje, mi a földmívelés fejlődésének nagy kárára volt. Jelenleg ezen adó már nem létezik, és az Alexandria, nemkülönben Kairó környékén állott egyszerű, fából készült meritőgépek, különböző gazdag földbirtokosok által, gőzzel hajható, vas szivattyukkal, pótolattak. Ily módon a sivatagnak nagy, eddigelé műveletlen térségei termékenyítették: mert bárhova is vezettetik a termékenyítő Nilus vize, ott bő tenyészet fejlődik.

Az emberi test villamossága.

Régi tapasztalat már, hogy az emberi test különböző részeiben, különösen a hajakban s az ujjak hegyén olykor valóságos villamtelepek észlelhetők. A tudósok közt különösen Dubois Raymond híres berlini tanár foglalkozott az emberi test villamosságának kérdésével s néhány tudományos tételt is állított fel erre vonatkozólag. Kutatásai szerint az emberi test villamossága rendszeren pozitív, és ereje többnyire nem nagyobb, mint a minőt a talajjal összekötött réz és cink mutatnak. Az ugynevezett vérmes véralkatu embereknek több szabad villamosságuk van, mint a hidegvérűeknek, s este nagyobb mennyiségű villamosság gyűl össze, mint a nap más részeiben. A szesz italok és az általuk élenkitett körforgás is emeli ezt. A negatív villamosság gyakrabban fordul elő a nőknél, mint a férfiaknál.

Feltűnőleg erős villamosság eseteit is jegyezték fel néha egyes embereknél. Ezek között talán leg-híresebb volt az oxfordi villamos nő az Egyesült-államokban. 1837 január 25-én, midőn az égboltozaton pompás éjszaki fény tünt fel, e nő meglepetéssel vette észre, hogy midőn fivére arcát akarta megsimogatni, ujjából az arc felé szikrák szökentek ki. Intelligens egyénekből álló nagy társaság vizsgálta meg több ízben e sajátságos tüneményt, mely a nőnél február végeig folyvást erősebben mutatkozott, azután gyengült, de teljesen csak május közepe táján tünt el. Ha nyugodt kedélyhangulata volt, a tünemény erősebben mutatkozott. Midőn a kandallónál olvasott s nem tett más mozgást, mint hogy időről-időre egyet fordított, gyakran ugrottak ki szikrák lábából a kandalló vasa felé, bár selyemharisnya volt rajta. Képes volt más embereket is megtelíteni villamossággal. A legkedvezőbb körülmények között egy perczen négy, másfél hüvelyk hosszú szikra ugrott ki belőle oly robajjal, hogy az egész szobában meglehetősen hallani; a szikra négy

összefogózott emberen is áthatott. Az orvosok gyapot és gyapju helyett selyembe öltöztették, de ez nem gátolta meg a villam fejlődését, holott nővére, ha az általa levetett selyemruhát felvette, nem lett villamosos.

Feltűnő villamos tüneteket észleltek továbbá 1849-ben két königsbergi fiun, kiknek hajából mindannyiszor, midőn este nappali ingeiket levetették, villamos fény áradt ki. Ha selyem kendővel érintették meg a hajukat ilyenkor, az annyira megtelt villamos árammal, hogy közvetlen utána az ujj hegyéből csupa közelítésre is szikra ugrott ki. A nők hosszú száraz hajából is gyakran ugrik ki fésülés közben szikra még gyakrabban lehet hallani a villamos sistergést. Különösen gyakoribb ez azóta, a hogy a szarufésüket általában a gumi-fésükkel cserélték fel. Ugyanaz a tünetemény mutatkozik itt is, melyet a macska szőrénél gyakran tapasztalunk amely ugyanis sötétben megsimitva gyakran ad villamos szikrát. Régebben ezért a macskát villamos állatnak is tartották s bőrét villamgépeknél dörzsölőnek használták, holott tényleg a szőr nem bir vezető képességgel.

Loomin már az ötvenes években számos hasonló tünetet észlelve, különösen Észak-Amerikában, a test villamos képességének egyik okául azt emelte ki, hogy a cipőtálpak a gyapjuszőnyeggel érintkeznek. Az ily tünetemények akkor mutatkoznak leggyakrabban, ha a külső levegő hideg és száraz, s Észak-Amerikában a levegő szárazsága tudvalevőleg sokkal magasabb fokra emelkedhetik, mint nálunk. Gyakori volt továbbá a tünet a légfűtésre berendezett házakban, különösen, midőn a téli hidegben a termeket erősen fűtötték.

Minden eddig tett kísérlet csak pozitív villamosítást mutatott, mely a testnek dörzsöléséből támadt: a betegek és egészségesek, a férfiak és nők ugyanezt a szabályt erősítették meg s néha ugyan a csupasz testen is mutatkoztak villamos tünetek, de mindannyiszor kevéssel előbb ruhadarab érintette a test felületét, tudvalevőleg mindenkor nehézséggel jár a test felületéhez tapadt villamos feszültség utolsó nyomait elhárítani.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Tizezer kínai ember vízbefojtása. Hogy Kinában mekkora kegyetlenséggel terjesztették a civilizációt, arról már sokszor volt szó, de mindig új és új, eddig csak vázlatosan tudott és részben letagadott részletek kerülnek nyilvánosságra. A leginkább vérlázító kegyetlenkedés egyike az, a melyet az oroszok követtek el Blagoveszenszk mellett, a hol a kozákok tiz-tizenkétezer védtelen férfit, aggot, asszonyt és gyermeket a vízbe fojtottak. A kegyetlenség mindjárt azután történt, hogy 1901 július 17-én kitört az ellenségeskedés a kínaiak és az oroszok között. Blagoveszenszk, az orosz Amur-vidék fővárosa, az Amur balpartján van. A háboru előtt 38.000 lakosa volt. Szemben, az Amur jobbpartján Szakaljan kínai helység van. A szomszédos határvárosok az ellenségeskedés kitörése előtt barátságos kereskedelmi összeköttetésben voltak. Az ellenségeskedés kitörése

után Gribszky blagoveszenszki kormányzót fölkeresték a városban lakó kínaiak és megkérdezték, nem volna-e jobb, ha a kínai alattvalókat jókor eltávolítanák az orosz területről? A tábornok megnyugtatta őket, hogy orosz területen maradhatnak, mert az orosz kormány nem engedi, hogy békés külföldieket bántsanak. A események nagyon ráczáfoltak erre az állításra. Blagoveszenszki bombázása után a második napon lovas- és gyalogos-kozákok beszóltak minden egyes házba és megkérdezték, nincsenek-e ott kínaiak és mandzsuriak. Több napon át tartott a kínaiak összefogdosása. Néhány versztnyire Blagoveszenszki fölött az Amur balpartján kozák-telep van. Napkelte előtt kozákok és rendőrök ezekre menő kínait, közöttük aggot, betegeket, asszonyokat és gyermekeket kergettek ide. A ki betegség vagy fáradság következtében nem tudott tovább menni, azt a kozákok már az uton leszurták. A mikor a szerencsétlen kínaiak az Amur partjához érkeztek, megparancsolták nekik, hogy menjenek a vízbe. A folyó e helyen szélesebb ötszáz méternél és erős sodru. A kínaiak térdre hullva könyörögtek, hogy ne öljék meg őket ily módon; néhányan megígérték, hogy áttérnek a kereszténységre és orosz alattvalókká lesznek. Feleletül puskatussal, szuronnyal és karddal bekergették őket a vízbe. Több napon át, napkelte előtt megismétlődött ez a tömeges gyilkolás, a melynek szivettépő részletei voltak. Egy mandzsuri család: férjt, feleséget és két kis gyermeket a vízbe kergettek. A szülők mindenike egy gyermeket a hátára köt és uszni próbál, de csakhamar mindannyian ott vesznek. Egy másik családban is van gyermek. Az anya kéréskéri a hóhérot, vegyék magukhoz a gyermekét, mentsék meg annak az életét, de senkinek sem esik meg rajta a szive. Az anya erre leteszi a partra a gyermekét és maga a vízbe megy, de néhány lépés után visszatér, a karjára veszi a gyermekét és úgy megy a vízbe; azután ismét meggondolja a dolgot és visszaviszi a gyermeket a partra. A kozákok végre az anyát gyermekével együtt leszurták. Csak nagyon kevés, ügyes és kitartó uszónak sikerült a kínai partot elérnie, de ezek közül is csak egy-kettő maradt életben, mert a kozákok utánok lőttek és a golyó rendszerint jól talált. A gyilkolásnál ott volt Sabanov rendőrbiztos, a ki egyetlen szóval sem akadályozta meg a kegyetlenkedést. Később elmondotta, hogy nem maradt ott a gyilkolás végéig, mert nem tudta végignézni a rettenetes dolgot.

Nyomorékgyárak Oroszországban. Bármily borzalmasan hangozzék, ilyenek is vannak, sőt nem is ritka jelenség a nyomorékgyár Muszkaországban, ahol majd itt, majd ott bukkan föl egy-egy ilyen gyár, amelynek az a célja, hogy a koldusgyerekeket a lehető legszánalomkeltőbb nyomorékokká »készítse ki«. Természetes, hogy rendszeren lopott gyermekeket használnak föl erre a célra, akiknek leirhatatlan szenvedéseket és torturákat kell kiállaniok, amíg olyan állapotba jutnak, hogy a »vállalkozó« sikerrel használhatja őket. Érthető, hogy olyan országban, mint Oroszország, ahol a koldulás oly nagy virágzásnak örvend és a lakosság részéről a legmesszebbmenő támogatásban részesül, érthető, mondjuk, ha ilyen földön az emberi társadalom illetén bűnös kinövéseinek tág tere nyílik. Most Kievből érkezik

a hir ilyenforma, mesterségesen megcsonkított nyomorékokról. Két öreg koldust tartóztattak le itt, akiket két tizennégyéves gyermek kísért. Egyike ezeknek a gyermekeknek szájalomraméltó állapotban volt. Mind a két szeme ki volt szurva, a nyelve pedig kivágva. A másik gyermeknek a keze és a lába volt megnyomoritva. Magától értődő, hogy ezeket a szegény teremtéket zsenge fiatalságukban lopták el s úgy hajtották végre rajtuk a kegyetlen proczedurát. Egy harmadik gyermek a rettenetes operáció alatt belehalt a kínzásokba.

Hosszu nevű herczeg. New-Yorkban, a napokban halt meg Carlos, Berwick és Alba herczege. A herczeg teljes neve és czime a következő: Carlos Maria Isabel Stuart Fitz-James Portocarrero y Palafox, Duke of Berwick, Duque de Alba de Tormes, Duque de Liria, de Olivares, de Pennaranda, Marqués del Carpio, de Coria, de Eliche, de la Mota, de San Leonardo, de Sarria, de Tarazona, de Villanueva del Rio, de la Algava, de Barcarrota, de Valderrabano, de Villanueva del Fresno, Conde de Andrade, de Ayala, de Fuentes de Valdepero, de Gelves, de Lemos, de Lerin, de Monterrey, de Osorno, de Villalba. Conde del Montijo, de Casarrubios del Monte, de Fuentiduenna, de Miranda del Castannar, de San Esteban de Gormaz. A herczeg 1849-ben született Madridban. Anyja Maria Francisco Eugénia császárnénak nővére volt. Neje Maria del Rosario Fanto y Osorio palotahölgye a spanyol regenskirálynőnek. A házasságból két fiu és egy leány származott.

Egy tengerjáró hajó jövedelme. Az *Oceanic* nevű óriási személyszállító gőzösnek a legutolsó amerikai utja volt eddig a legjövödelmezőbb járata. Utazott rajta az első osztályon 357 utas, 38 komornával és komornyikkal; 259 másod- és 1300 harmadosztályu utas. Az elsőosztályu utasok fizettek fejenként 800 márkát a jegyért, ez 285.600 márka. A komornyikok és komornák 240 márkájával fizettek 9120 márkát. A másodosztályu utasok fizettek 200 márkájával 51.800 márkát, s harmadosztályuak 120 márkájával 150.000 márkát. Összesen tehát 502.520 márkát. Az *Oceanic* egy járatának kiadása 140.000 márka, maradt tehát tiszta nyereségül egy járat után 362.520 márka. Ez azonban csak a menetjegyek után befolyó tiszta nyereség. Idejön még a bor, szeszes ital, szivar stb. eladásból befolyó igen tetemes mellékjövedelem.

A halál után. A »Revue Indochinoise« érdekes cikket közöl arról a kultuszról, melyet az annamiták a chinaiak fajrokonai halottaikkal üznek. Az annamiták a maguk módja szerint azt is megállapítják, hogy mi lesz az elhunyt sorsa a másvilágon. Ha az elhunyt lábai a halál után még melegek, azt biztos jelnek tekintik arra nézve, hogy az elhunyt a pokolba jut, ha pedig a feje marad meleg, akkor a mennyországba jut. Ha a fej, az altest és a lábak

a halál után egy ideig még melegek, ez az annamiták hite szerint azt jelenti, hogy az elhunyt lelke egy igen gazdag és előkelő családba fog vándorolni, ha csak a háta közepe meleg a halottnak, akkor a lelke egy koldus lelke, ha pedig a háton aluli része marad meleg, madár lesz. Ha a halott szeme nyitva van, akkor lelke mégegyszer fog emberi életet élni, de nyomorral és szerencsétlenséggel teljes életet, de ha szeme lecsukódik, ez a második élet nyugodt és békés lesz. A nyitott száju halott lelke végre az annamiták hite szerint egy közönséges gazember testébe költözik.

A pápa bonmot-ja. A pápa jó kedélyét jellemzi a következő bonmot-ja: A francia zarándokok fogadása alkalmával a zarándokok olyan kegyetlen latin kiejtéssel énekelték a Credo-t, hogy a pápa nem ismert reá. Meg is kérdezte az egyik bibornoktól:

— Miféle ének volt ez?

— Szent atyám, ez a Credo volt, de nem csoda, hogy Szentséged meg nem érti, mert a francziák a latin szöveget is francziásan éneklük.

— Az még nem volna baj, — felelt a pápa — de attól félek, hogy ezt a szöveget maga *Jézus Krisztus sem érti meg!*

Licitálás. Bostonban egy gentlemant elgázolt egy néger kerékpáros. A gentlemannek nem történt ugyan baja, de azért mégis megharagudott, felkapott egy követ és fejbevágta a négert. A gentlemant természetesen nyomban a bíró elé vitték.

— Öt dollár pénzbüntetésre ítélem önt, szólt a bíró. Van valami mondanivalója?

— Semmi, válaszolt a gentleman, legfőlebb csak az, hogy szeretném, ha agyonütöttem volna azt a ficzkót.

— Ez a kívánság önnek újabb öt dollárjába kerül — szólt a bíró — mert nem szabad az elkövetett vétséggel dicsekedni.

A gentleman megvakarta a fejét s keserűen válaszolt:

— Hm, úgy látszik, hogy ebben a szobában nagyon drága a beszélgetés!

— Újabb öt dollárra ítélem önt az ítélet kigyonolásáért. Van még valami mondanivalója?

A gentleman gyorsan lefizette a tizenöt dollárt s menekült, nehogy még többbe kerüljön a tárgyalás.

Mert hát ő siet. *Csutora* Bálint kurátor uram: Kérek egy bilétát Debreczenbe.

Vasuti pénztárnok: (kiad neki egy III-ad osztályu jegyet).

Csutora: Nem illet; II-od osztályut adjon az ur, mert most az egyszer sietek.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A szegény.

Podor füstök közt illatos szivarral
 Ülnek s vitáznak a szegény felett.
 Nem gondolnak rá jóllakott gyomorral,
 Hogy az tegnap, ma, semmit sem evett.
 Míg az unalmat üres szóval űzik,
 Takarva lelkük rideg éjjelét;
 Gondot hazudnak és tervekbe fűzik,
 Melyek csak őket vihetik elébb.

S utánuk fut a sok nagy eszme árnya:
 Nyomortól lankadt vézna betegek!
 A fényben uszók közt nincs aki szánja
 Az utczákon didergő gyermeket.
 S ha rátapad a bűn ezek nyomára,
 — Mert éhes, fázik ez a sok szegény —
 Nincs munka! a megélhetésnek ára
 Egyetlen kincse: becsület, erény!

Mert ha könyörgve nyújtja vézna karját
 Falat kenyérért a nagyok felé,
 A palotákból az ebek kimarják,
 Hol róla folyt a nagy vita elébb.
 A becsület nagy kincs a mód kezében,
 Hol nincs, ott féltve őrzik látszatát;
 Míg kéj és élvezet mosolyg mezében:
 Nyomorral fojtja a szegény nyakát.

Kétségbeesve rohan a templomba,
 Hogy az Istennek kérje ki kegyét:
 De az ajtónál diszben álló szolgálta
 Vadul lecsapja a zárról kezét.
 Ma ők hazudnak bent, még többet kérve,
 Kiket elhalmoz minden földi jó!
 Isten ne lássa, hogy van ez kimérve:
 Szegénynek rongya nem oda való!

Kereszt az uton, rajt aki vigasztalt,
 Az üldözött most ezt karolja át!
 — »Segits, ki nyujtád egykor a telt asztalt,
 S ezért nyerél tövisből koronát!« —
 Im az utódja! büszke göggel hajtja
 A nép bámulta kocsiját, lovát;
 Az esdeklő mellett robog fogatja
 S szemébe hányja a kerék sarát!

Turtsányi Vilmos.

Az ékszeráros leánya.

(Angol regény.)

(Folyt.)

— P. V. L. után. —

Még a házassági szerződés aláírása előtt történt, hogy Mrs. Stone egyszer csomagolás közben kezét megsértette. Sebének bekötözése végett leánya kíséretében a Bertalan-kórházba ment, ahol azonban Dering Adolf szigorló orvoson kívül mást nem talált. Ez legnagyobb készséggel és meglehetősen fontoskodással végezte dolgát, s ezáltal jogot szerzett magának arra, hogy a családot meglátogathassa.

Még aznap este megjelent a »fekete házban« és megvizsgálta Stone asszony sebeit. A látogatások már tizennégy napig tartottak és Izsák is megszokta a fiatal embert, mert gyakrabban igénybe vette orvosi ismereteit.

Ellen barátságosan fogadta az ifjút, amit az félremagyarázott és jogositva érezte magát arra, hogy a szülők előtt nyilatkozzék. Elsősorban elmondott minden jót, a mit családjáról, de különösen önmagáról tudott. Azután elmesélte családjának történetét és vagyoni állapotát, végre pedig azt, hogy ő hires orvosnak készül, amire apja neki egyelőre ezer fontot előlegezett.

Stone Izsák türelemmel végig hallgatta a szerelmes ifju elbeszélését, azután pedig felkérte, hogy mindaddig ne látogassa meg többé, a míg czélját el nem érte.

Dering ur a bucsu után meglehetősen rossz hangulatba esett, ami egy ideig gátlólag hatott előmenetelére. Mire azonban kedélye megnyugodott, már egész más terveket szőtt, melyek atyjának pénztárczáját támadták ugyan, de a reményteljes ifjút semmivel sem hozták közelebb a kitűzött czélhoz.

Haragja elsősorban Izsák ellen irányult, de semmikép sem tudta rajta kitölteni. A megszakított összeköttetés folytán a család egyik tagjával sem érintkezhetett. Végére mégis kapcsolatra talált Juliában, Ellen barátnéjában.

Miután tudomása volt neki az időközben létrejött házassági szerződésről és arról, hogy Julia is szerelmes volt Godfreybe, aki azonban Ellent választotta, míg ez a szülői kényszer folytán Sir Felix neje lesz majd, Juliában szövetségesre talált, aki már meg is kezdte aknamunkáját.

A két leány együtt járt templomba. Sir Felix és Godfrey elutazása után barátságuk még szorosabbá vált.

— Lehetséges az Ellen, hogy Sir Felixhez mégy, ha visszatér Olaszországból — kérdezte egy alkalommal Julia Ellent.

— Atyám parancsolja és Godfrey is úgy akarja.

— Nem értem, hogy kísérheti Godfrey azt az embert utjában. Nem gyanakszol, hogy ennek valami czélja lehet?

— Mire gondolsz Julia?

— Csak arra, hogy ez a két ember nem állhat jó lábon egymással és Godfrey nem igen fog bánkódni, ha Sir Felix nem találna visszatérni.

— Az Istenért mire gondolsz Julia?!

— Ha Godfrey az én kedvesem lett volna, meg nem engedem neki, hogy Sir Felix-szel elutaz-

zék. Vetélytárssal veszedelmes az utazás idegen országokban, hol senki sem ismeri őket, de nem is kéri számon, ha egyik vagy másik véletlenül eltűnik valahol.

Ellen nem válaszolt semmit, de sápadtsága eléggé elárulta, hogy az elhintett gyanu az ő lelkében is gyökeret vert.

Már két hónap mult el, hogy a két barát elutazott és semmi különös esemény nem zavarta az egyhangúságot, mely a sok izgalom helyébe lépett. Stone Izsák azonban nem volt többé abban a nyugodt kedélyállapotban, mint azelőtt. Különösen az bántotta, hogy Sir Felix egyetlen sort sem irt arájának, noha ügyvédjével sűrűn levelezett.

Ellen is szenvedett. Julia ravaszága felébresztette a szívében a gyanút, s mennél hosszabb idő telt el a két ifju távozása óta, annál sötétebb képek nyugtalaníták lelkét. Nyugtalan álmaiból fel-rezzenet. Egy éjjel azután az egész házat fellármázta. Nagyanyja az ágyához sietett Bridgettel. A hú cseléd alig tudta visszatartani, hogy ki ne szökjön a sötét éjbe.

— Mi történt? — kérdezősködtek mindketten.

Ellen mindkettőjüket átölelte és kérte, hogy maradjanak mellette.

Ezalatt Izsák is belépett feleségével, hogy megtudják mi történt.

— Mi az? Talán betörték a házba? — kérde Izsák ijedten.

— Nem, hanem Miss Ellen rosszul lett — felelte a cseléd.

— Mi bajod Ellen?

— Már semmi, kedves atyám. Borzasztó álom volt, attól ijedtem meg annyira.

— Bolond gyermek. Ilyen zajt csapni egy ostoba álom miatt! — boszankodott Izsák.

A nagyanya nem bírta tovább haragját elpalástolni.

— Bolond vagy te, mert ezt a szegény gyermeket a tébolydába vagy a sirba fogod üzni fenhéjazó terveiddel. Mondd meg nekem te szivtelen ember, mi gyönyörűséged lesz Sir Felixből, ha elveszíted leányodat?

— Hát már ennek is én vagyok az oka — kérde Stone mogorván.

— Természetesen. Miért üzted el Godfreyt? Nincs neked elég vagyonod, hogy biztosítottat volna leányodnak a megélhetést? Mi szükséged van még a máséra is. Menj innét; ezt a törekvést nem tudom becsülni. Leányod nem eszik, nem alszik, ha pedig mégis néha lehunyja szemeit, a legrémesebb álmok üldözik. Nem is tudom, mit gondoljak rólad, te rideg önző ember! Inkább harisnyakötésből tengetném életemet egy padlás-szobában, de úgy nem élnék, a hogy ti éltek.

— Ne törődj a mi dolgunkkal — válaszolt hidegen Mrs Stone.

Midőn végre Ellen megnyugodott, elmesélte, hogy álmában látta, amint Godfrey egy szikláról Sir Felixet a mélységbe letaszította.

Mrs Stone mindnyájukat kiküldte a szobából, hogy leányát lecsillapítsa. Ez azonban csak akkor sikerült neki, midőn megígérte, hogy azonnal ír Sir Felixnek és felkéri, hogy sajátkezüleg néhány sort írjon hogylétéről Ellennek.

A levélre nemsokára meg is jött a válasz. Sir Felixnek semmi baja, azonban azt is tudatja, hogy később fog haza térni, mint ahogy tervezte, mert először még Irországba utazik. Godfrey Rómában

szándékozik letelepedni, ahonnét nem is tér többé vissza Angliába.

Ennek daczára Ellen nem nyerte vissza nyugalomát. Szomorúságát még inkább növelte Godfreynek elhatározása, hogy nem tér többé vissza. E közben a házassági előkészületek végére jártak, Ellent pedig beteggé tette szüleinek hajthatatlansága. Az orvos levegő változást ajánlott. A leányt elküldték Margateba. A kíséretet Julia elvállalta, mert Stoneék egyike sem volt hajlandó üzleti dolgait e végett elhanyagolni.

Stone Izsák maga kísérte a leányokat a hajóra. Midőn elbucszott gyermekétől, még sokáig ott őgylgett a kikötőben. Minek is bocsátotta el, egy szavába került volna és Ellen visszanyerte volna erejét, vidámságát. Miért ne lehetne Godfreyé? Mi neki a pénz? Az igaz, hogy már lekötötte magát, de a leánya mégis csak több neki! Felix adósságait pedig úgy is ki kell fizetnie, ha nem is lesz veje.

Minden körülmények közt rossz üzletet kötött. Boszankodva tért haza a kikötőből. Azonnal Sir Felix ügyvédjét hívatta és tudtára adta neki, hogy leánya napról-napra betegbb, tehát a házasságból nem lesz semmi, annál kevésbbé, mert Ellen maga sem akarja. Az ügyvéd nagyon meg volt lepve, de azután kártérítéssel fenyegette Izsákot és mindarról beszélt neki, a miről ily esetben egy jó ügyvédnek beszélnie kell.

Stone Izsák büszke önérzettel vetette oda, hogy módjában áll a baronetet kárpótolni. De az ügyvéd szertelen követelése és fenyegetődzése végre is indulatossá tette, arcza kipirosodott és levegő után kapkodva a vizes pohár felé nyult. De már nem emelhetette ajkához. Székébe visszahanyatlott. Szemei megmeredve bámultak a levegőbe. Szélhűdés érte. Felesége a szomszéd szobából rohant hozzája, de már elkésett.

Az ügyvéd komoly arcot öltve távozott.

Mrs Stone azonban nem vesztette el fejét a váratlan szerencsétlenség folytán. Ő soha nem szerette férjét, ez csak érdekházasság volt. Izsák is csak azért becsülte, mert az üzletben kitünő hasznát vette.

Első gondolata az volt, hogy férje halála bizonyos körülmények beálltával reá nézve nagy szerencse lehet. Évek óta minden vágya oda irányult, hogy egyedüli birtokosa lehessen Izsák vagyonának. E pillanat most elérkezett.

Mialatt a halottat a szomszéd szobába vitték, Hanna kikutatta a szekrényt, hol férje papirjait tartotta. Két végrendeletet talált, egy újat és egy régibb keletűt. Az újat elégette, a régit pedig visszatette helyére.

Második dolga az volt, hogy férjének egy befejezetlen levelét, melybe az ügyvéd érkezése előtt belekezdett, elküldje Godfreynek, nemcsak azért, mert férjének utolsó akaratát teljesíteni akarta, de főkép azért, mert a levél tartalma az ő véleményével is megegyezett.

A levél tartalma a következő volt:

— Kedves Godfrey!

— Ugy látom, hogy a szerződéssel, melyet Sir Felix-szel kötöttem, sehogy sem tudok tisztába jönni. De hát utóvégre azt tehetem, a mit akarok, Sir Felix ép úgy huzódik a tervezett házasságtól, mint leányom. Ellen még hozzá meg is betegedett és most vidékre küldtem, hogy magához térjen. Sokat gondoltam a dolog felett és arra az eredményre jutottam, hogy a tervezett házasság semmi jót nem fog

szülni. A szerződészegés sok pénzembe fog kerülni és sok gondot ad ez a dolog, de végtére mit tehetek egy leány szeszélye ellen. Már is annyi nyugtalanságot okozott mindnyájunknak, hogy megelégettem. Nem akarom, hogy akarata ellenére férjhez menjen. Jöjjön tehát vissza, hogy egyet-mást megbeszéljek önnel. Ellen szereti önt s amint tudom, ön is szereti leányomat. Azt hiszem, hogy valamiképp rendbe hozhatom ezt az ügyet mindkettőjük megelégedésére. A megélhetésről gondoskodom, a többi pedig az ön dolga lesz. Meg leszek elégedve, ha leányomat vigan és jókedvűen ismét magam előtt látom. Nem ellenzem többé egybekelésüket, ha mindjárt sok pénzembe fog is kerülni. Jöjjön tehát és . . .

Itt megszakadt a levél, de a mi benne volt, egész világosan fejezte ki Izsák akaratát.

(Folytatása következik.)

Bibi.

Egy harmincz éves fiatal ember érkezett Vichybe körülbelül három héttel ezelőtt. Egy kis kutyát is hozott magával, amely olyan piczinyke volt, hogy szinte nagyító-üveggel kellett nézni, ha az ember megakarta látni. Bibi, ez a gyönyörű kis kutya mindössze csak kilenczáz tiz gramm volt.

Egy kis amerikai lány is jött Vichybe, miss Holda, a hagyományos nagynénivel. Mikor a miss meglátta Bibit, megállt előtte:

— *O boy! O my dog! Darling!*

S meg nem állhatta, hogy a kezét ki ne nyujtsa Bibi felé.

— Uram, az öné ez a kis kutya?

— Igen, kisasszony.

— Ó, engedje, hogy megsimogassam . . . Ugy-e megengedi?

— Nagyon szívesen.

A fiatal ur miss Holda ölébe tette a kutyát; a miss egyre simogatta és csókolgatta a kedves kis állatot.

— Hány éves?

— Most lesz két éves.

— És jól van nevelve?

— Rendkívül szigorú nevelésben részesült.

— És jól viseli magát?

— Nagyon kedves, hűséges és ragaszkodó állat.

— És hol alszik?

— Egy karosszékben egy párnán, az ágyam lábánál.

— És ha zajt hall?

— Ugy ugat, mint egy házőrző eb.

Bibi, akinek tetszett a dicséret, kétszer is megnyaldosta a miss orrahegyét.

— Ó milyen kedves!

És egy kis szünet után így szólt a miss:

— Uram!

— Kisasszony?

— Nem adná el ezt a kutyát?

A fiatal ember elnevette magát:

— Kisasszony, nem vagyok kutyakereskedő.

Holda elpirult.

— Tehát Isten veled, Bibi! . . .

S nagyot sóhajtván tovább ment a nagynénjével.

Este felé egyenruhás inas kereste a lakásán

Eduard X . . . urat, Bibi boldog tulajdonosát.

— Uram, — szólt az inas, — Holda kisasszony tízezer dollárt ígért a kis kutyáért.

— Mondja meg az urnőjének, szólt Eduard ur, — hogy Bibitől soha sem válok meg.

Másnap korán reggel a parkban járt az amerikai miss, mindenütt Bibit kereste. Eduard szivarozott és ujságot olvasott egy padon, Bibi pedig mellette futkosott. Holda a fejével biccentett neki, s megsimogatta Bibit, mely a miss láttára a gazdája ölébe menekült.

— Uram szólt a miss mosolyogva, — minden kutyát szeret vagy pedig csak ezt az egyet?

— Minden kutyát szeretek, kisasszony. A kutya mindenkor hűséges társa volt az emberiségnek s nagy szerepe van az emberi társadalom szervezetében. Amikor az embernek még nem volt fegyvere s védelem nélkül a szabad ég alatt aludt, bizonyosan kipusztították volna a fenevadak, ha az éber kutya nem lett volna segítségére, amely a vad szagát már messziről megismerve ugatással figyelmeztette urát a fenyegető veszedelemre . . .

Holda egy ideig figyelmesen hallgatta Eduard ur természetrajzi előadását, de aztán egyszerre csak fölemelte a fejét és közbeszólt:

— Gazdag ember ön, uram?

— Van annyi vagyonom, hogy kényelmesen megélhetek, — szólt Eduard mosolyogva.

— De mégis . . . mennyi jövedelme van?

— Körülbelül harmincezer frank.

Holda az ajkát biggyesztette.

— Ó, az semmi . . . Az én jövedelemem négyszázezer frank . . . s Pensylvaniában van egy bányatulajdonos nagybátyám, akinek én leszek az örököse.

— Örülhet neki, kisasszony.

— Szeretném, ha az ön kutyája az enyém volna.

Nagyon sajnálom, de nem tudok megválni a kutyámtól.

Holda kaczerul ránézett a Bibi gazdájára s elszánt hangon így szólt:

— Nos, mit gondol felőlem?

— Azt gondolom, hogy rendkívül bájos.

Bibi kétségkívül egyetértett a gazdájával, mert helyeslőleg csóválta a farkát.

— Nős ember ön?

— Nem.

— Nos vegyen nőül engem . . . Akkor majd kettőnké lesz a kis kutya! . . .

S kaczer mosolygással hozzá tette:

— S aztán majd mindig ott alszik az ágyunk lábánál.

Még egy kis ideig flirteltek, de Eduard nem tudott sokáig ellenállni a csábításnak. Bibi ott volt az esküvőn is.

. . . Mit gondol erről a házasságról? — kérdezte tőlem X . . . doktor, akitől ezt történetet hallottam.

— Azt gondolom, hogy boldogok lesznek, amíg Bibi él.

— Nos, — szólt a doktor, — az ilyen kis kutya elél öt-hat esztendeig is . . . És hány ember van, akinek a házassága még ennyi ideig sem boldog!

A papa tanácsa.

Nagy ur kényelmesen elhelyezkedett reggeli után a karosszékében. Már évek óta az volt a szokása, hogy reggeli után egy félóráig pihent az irodájában s ezt meg is tehetette, mert a posztókereskedéssel már csinos vagyont szerzett. Rágyujtott a pipájára s meglegedetten nézegette a kék dohányfüstöt. Egyszerre csak észrevette, hogy első segédje, aki épen az irodában foglalatoskodott, rendkívül szomorú.

Nagy ur: Mit jelent ez a nagy szomorúság, János? Az üzlet jól áll s nagyon meg vagyok elégedve önnel; mit kíván még egyebet?

János: Nem kívánok én semmit.

Nagy: Ugyan legyen őszinte, fiatal barátom. Vallja be, hogy az ilyen kisvárosi élet épen nem elégíti ki s hogy szórakozásra vágyik . . .

János (keserűen): O én nagyon jól érzem magam itt is!

Nagy: Nem értem akkor, hogy miért van ilyen rossz kedve . . . Vagy talán valami szerelmi csalódás bántja?

János: Dehogyan bánt!

Nagy: Hm! . . . Nézze, ön már öt év óta itt van nálam, — egy kis bizalma lehetne irántam. (Kitekint az ajtón.) A leányom most épen nincs itt az üzletben, s így nyíltan beszélhetünk . . . Látja én is voltam valaha fiatal, s én is átestem azokon a dolgokon, amik most önt bántják.

János: Nos, ha kívánja, bevallom, hogy nagyon komoly dolgok szomorítanak engem! Szerelmes vagyok, — reménytelenül!

Nagy: Ugyan, kedvesem, ha az ember fiatal: nem szabad kétségbeesnie. Az ember csak akkor lehet reménytelenül szerelmes, amikor abba a korbába jut, amelyben én vagyok. Ha a boldogságának akadályai vannak az sem olyan nagy baj, — egyszerűen le kell győzni az akadályokat! . . . Mondja csak: szereti az a hölgy?

János: Sajna! Nagyon szeret!

Nagy: Nos, akkor minden rendben van — nincs semmi oka arra, hogy szomorkodjék.

János: Igen, de ő gazdag, én meg szegény vagyok!

Nagy: Ugyan ne tréfáljon! . . . Csak egy kis vakmerőség szükséges hozzá és segíthet ezen a bajon is. Szöktesse meg!

János (félénken): De olyan erényes, olyan ártatlan leány s az ő jó hirneve és becsülete . . .

Nagy: Eh, mindez csak badarság! Mondhatom, hogy úgy ér legkönnyebben czélt, ha követi tanácsomat . . . S utólag majd rendbehozhatják a dolgot . . . Látja, én csak jót akarok önnek, s szívesen följajnlom a lovamat meg a kocsimat . . . sőt ma délutánra még szabadságot is adok önnek . . . Egy kis ügyességgel s az ön rábeszélő képességével ráveheti azt az ifju hölgyet, hogy kövesse önt. S aztán majd értesítik a családot, hogy hol vannak. Így el lehet kerülni a botrányt is és nem lesz többé semmi akadály annak, hogy nőül vegye az imádott hölgyet. Látja, annak idején én is ezt az eszközt használtam s így vehettem csak el a feleségemet . . . No, ugy-e megfogadja az én jó tanácsomat?

János (magában): Lehetetlen! . . . Különben

jól van, — ő akarja, s én semmi egyebet nem teszek csak az ő tanácsát követem! (Fenhangon.) Igen, főnök ur, megfogadom a tanácsát!

* * *

Nagy (egyedül van otthon; az órára tekint) Nyolcz óra, — és János még nem jött vissza a kocsival . . . Meglehet, hogy mégsem volt elég bátorsága, hogy megszőktesse az ideálját! . . . Persze nem valami szép dolog lehet az, amit én ajánlottam neki, de az is bizonyos, hogy mindig megvan a kellő eredménye. (Csönget a szobaleánynak.)

Róza (bejön): Az ur parancsol valamit?

Nagy: János ur még nem jött vissza?

Róza: Nem, uram.

Nagy: Jól van; mondja meg a leányomnak, hogy jőjjön le; nem várakozunk tovább az ebéddel.

Róza: Kérem, a kisasszony sincs itthon.

Nagy (meglepetve): Micsoda? Este nyolcz órakor Katicza még nincs itthon?

Róza: Dél óta nem láttam.

Nagy: És nekem nem szólt erről semmit?

Róza: Azt hittem, hogy az ur tudja . . . (Egy kis szünet.) Épen itt jön János ur.

Nagy (Jánoshoz): Igazán megfoghatatlan dolgok történnek itt . . . Képzelve csak Katicza elment valahová s még mindig nem jött haza . . .

János: Nagyon természetes, hogy nem jött haza!

Nagy (azt hiszi, hogy rosszul értette János szavait): Tessék?

János: Egészen úgy cselekedtem, ahogyan ön tanácsolta . . .

Nagy (megdöbbenve): És aztán?

János (igen komolyan): Ne nyugtalankodjék amiatt, hogy boldoggá tett mindkettőnket: Katicza kisasszony épen olyan méltó az ön becsülésére ebben a perczen, mint azelőtt . . . Jó helyre vezettem, ahonnan minden perczen hazatérhet, miután most már minden akadályt elhárítottunk az utunkból az ön tanácsa szerint. (Ünnepélyesen.) Most már csak az van hátra, hogy megkérjem leánya kezét.

Nagy (rémülten): Ah, most már értem a dolgot! . . . Istenem, az én leányomba volt szerelmes! . . . Na, most már ugyis mindegy, — áldásom reátok

Fetis.

Irta: Koziakevicz.

I.

A szegény, gyámoltalan öreg asszony folytonosan csak egyetlen fiára, Mihályra gondolt, aki Samarába utazott, messzire, az Uralhegység tájékára. A szerencsétlen asszony, aki néhány év előtt elvesztette a szemévilágát, hiába könyörgött fiának. A kérés, rimázkodás hiábavaló volt. Mihálynak el kellett őt hagynia, hogy Samarában, az új vasutnál szerzett állását elfoglalhassa. E naptól kezdve igen fájdalmasan érezte az öreg asszony, hogy mennyire szereti fiát! Ha egyedül volt, Mihályról ábrándozott, ha látogatók jöttek hozzá, róla beszélt. Ha a szomszéd szobából hangokat hallott, kinyujtott karjaival tapogatózva, csoszogó léptekkel a küszöbhez támolygott, hogy megkérdezze nem jött-e levél Mihálytól. Szerény anyagi viszonyok között élő magán-

tisztviselő családnál lakott az agg nő. Penziójáért, amelyet férjének, — ki vasuti hivatalnok volt — halála után kapott, teljes ellátást adott neki József ur és felesége, akik szintén vagyontalan emberek voltak, és örültek ennek a kis segélynek is.

A két házaspár között nem volt ritka a perlekedés. De hát ők nem tehettek róla. Küzködniök kellett az étellel, és ez mindkettőjüket elkeserítette.

Gyermekük, Kazió, igen vásott ficzko volt. Mennyi keserőséget okozott a szegény vak asszonynak! Szobájában felforgatta a butorokat, ágyába vízzel telt mosdótálat tett és mikor az öreg asszony belefeküdt, kétségbeesetten ugrott ki a vizes ágyból.

De az anyóka nem haragudott az ilyen csinyekért. Egy-két szóval megdorgálta a fiút és ismét megbékült. Ha Mihályra gondolt, megbocsátott a vásott Kazióknak és így füzte tovább gondolatait:

— Ilyen a fiatalság, szegény Mihályom is ilyen volt gyermekkorában. Hányszor panaszkodtak a szomszédok, hogy milyen csintalan.

Minden gondolata Mihály volt.

II.

— Levél érkezett.

— Mihálytól?

— Igen.

— Nekem?

— Az én czimemre jött, de önnek szól — válaszolta József.

— Olvassa hát kérem, — könyörgött reszkető hangon az anyóka.

József ur elolvasta. A levélből kitudódott, hogy Mihály három évre kapott állást és hogy egy kis megtakarított pénzzel szándékozik haza jönni.

Elolvasta József ur azt is, hogy a fiu mennyire aggódik anyja egészsége miatt és szívére köti József urnak, hogy vigyázzon a szegény vak asszonnyra.

— Él! Jól megy a sora! Egészséges! — kiáltotta örömeiben sirva az anyóka.

Este felé ismét a küszöbhez totyogott, hogy megkérdezze József urat, mikor fog Mihálynak válaszolni.

— Holnap, — felelte a házigazda.

— Ha a levelet megírta, legyen olyan jó, adja ide nekem, hogy valamit én is ráirhassak, mert habár vak is vagyok, azért az írást még sem felejtettem el egészen.

Másnap, amikor a levél készen volt, az anyóka egy-két olvashatatlan sort vetett a papírra.

— Kedves Józsefné — könyörgött a házi asszonyához, mikor a levelet átadta — hol van Mihály fiam levele, amit József ur felolvasott nekem? Nem adná ide kedvesem? El szeretném tenni.

A háziasszony megígérte, hogy mihelyt Kazió hazajön, azonnal át fogja adni a levelet, mert a rossz kölyök kezeiben látta legutóljára és ő tudja, hová tette.

III.

Kazió hazajött. Az anyóka megvárta, amíg a ficzko jól befalatozott, azután a levelet kérte tőle.

Most nincs időm, hogy megkeressem; majd este, válaszolta Kazió és pajtásaihoz futott játszani.

Este természetesen a hiányos világítás miatt nem lehetett megtalálni a levelet.

— Majd holnap, — hitegette az anyókat Kazió.

A holnap is elmúlt és a levél még sem került elő. Az öreg asszony ismét figyelmeztette Kaziót:

— Talán könyvei között van?

— Ott is kutattam már, de nem találtam.

— Akkor a szekrény alatt lesz.

— Mindenütt kerestem; nincs sehol.

A legközelebbi napon ismét rákezdte az anyóka:

— Talán a könyvek között, talán . . . O csak meglenne a szemem világa, én bizonyosan megtalálnám.

IV.

Minden keresés, az anyókanak minden könyörgése hasztalan volt. Kazióknak mindennap hallania kellett az anyóka hosszas rimánkodásait.

Egy napon a gonosz fiúnak rossz tréfa jutott az eszébe. Meg akart szabadulni az anyóka kérdézködéseitől.

Levélpapírost vett elő, az asztalhoz ült és nagy, szarkaláb-betűkkel a következő sorokat írta rá:

Statkowskáné bolond.

Ostoba.

Mihály nagyfülü számár.

Alig írta meg e sorokat, az anyókához futott velük és így kiáltott fel:

— Megtaláltam a levelet!

Statkowskáné az örömtől alig tudott szóhoz jutni. Mikor felindulásán erőt vett, kinyújtotta karjait és reszkető hangon kérdezte:

— Hol volt hát?

— A kemence mögött.

— Ugy-e mondtam, hogy ott kell lennie.

— Kazió Statkowskáné kezeibe nyomta a levelet, aki megindultan csókolgatta a drága sorokat. Majd így szólt:

— Köszönöm, kedves aranyos Kazióm.

V.

Ez a papirosdarab lett az öreg vak asszony egyedüli vigasztalása, szórakozása. Folytonosan magánál hordozta, mint valami becses talizmánt. Este, amikor lefeküdt, nem alhatott el előbb, amíg meg nem győződött arról, hogy a levél nála van. Napközben, valahányszor egyedül volt, mindannyiszor elővette a keblébe rejtett drága sorokat és könyökeivel, csókjaival halmozta el.

ANEKDOTÁK.

Természetes. Ön azt mondta, hogy az öreg Karvaly természetes halállal mult ki és most azt hallom, hogy egy összeomló fal ölte meg.

— No, ha az ilyen öreg emberre rázudul az olyan rengeteg fal, hát csak természetes, hogy belehal.

*

Alku. Gyakoriak voltak a háznál a perpatvarok. Végre az asszony ily ajánlatot tett a férjnek:

— Hát ha egyetértünk, akkor a te nézeted győzzön; de ha eltérnek véleményeink, akkor az én nézetemé legyen a győzelem.

*

Borzasztó. — *Szerkesztő:* Az ön költeményei nagyon hosszúak.

Költő: Hiszen négysorosok is vannak köztük . . .

Szerkesztő: Azok is hosszúak.

Sulyos. — Vigyázzon magára! Engem ne dühösítsen. Ha én valakit pofon ütök, az mindig legalább 100 forintomba kerül.

*

Ballerina: Nos mennyit akar adni az udvarlód?

Kardalosnő: Nőül akar venni!

Ballerina: Mindjárt mondtam, hogy smuczig firma!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Buczkó János, Pécs, 6 korona 40 fillért; Lovass János, Nagy-Károly, 13 korona 10 fillért; Rácz Ferencz, Kiszács, 16 korona 39 fillért; Szelkó János, M.-Hosszurét, 36 korona 10 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — Sztános Sándor, Nagy-Szeben, márczius hóra; Veres Ádám, Budapest, április hóra; Morsik Béla, Budapest, április hóra; Klucsik János, Zólyom, április hóra; Brodák Ferencz, Sáros-Szt.-István, április és május hónapokra; Stefanovits Edgárd, Déva, április és május hónapokra; Vincze József, Pécs, május hóra; Dedinszky János, Szt.-György, május hóra; Házler Péter, Selyp, május hóra; Csordás János, Jászberény, május hóra; Molnár Ferencz, Fogaras, május hóra; Harmati István, Nagy-Károly, május hóra; Deutsch Ármin, Fogaras, május hóra; Funtek János, Szőlős, május hóra; Szalai József, Madocsa, május hóra; Cseh István, Eger, május és június hónapokra; Kaszásy Antal, Anina, május és június hónapokra; Kael Lajos, Ujpest, május és június hónapokra; Szopkó István, Besztercebánya, május és június hónapokra; Plavetz Gyula, Orosháza, május és június hónapokra; Jakab János, Csörgő, május és június hónapokra; Gelencsér Gábor, Budapest, május és június hónapokra; Császtvai János, Kurtics, május és június hónapokra; Balla József, Szőlős, május és június hónapokra; Ordas József, Heő-Csaba, május és június hónapokra; Mizesák Gyula, S.-A.-Ujhely, május és június hónapokra; Puha László, Győr, június hóra; Tusán József, Budapest, május, június és július hónapokra; Darás László, Szárazvám, június, július és augusztus hónapokra könyveltük.

Felelősszerkesztő: **Temesváry Alajos.**

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

- TARTALMA: I. Történelem.
II. Földrajz.
III. Természettan.
IV. Számtan.
V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-
utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

A „Kitartás” tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk utján **1 korona 60 fillér kedvezményes áron.**

Buschmann F. könyvnyomdája Budapest (Haris-Bazár).

Egy rovátkoló mint előmunkás

felvétetik 6 gép kezeléséhez 6 korona kezdőfizetéssel. Csakis olyanok jelentkezzenek, a kik a rovátkolást Ganz rendszere szerint 6 késsel tökéletesen értik, a rovátkoló gépeket önállóan rendbe hozni tudják, segéd munkások kiképzéséhez értenek, valamint uni-versális maró-, köszörü- és gyalugépek kezelésében jártasak. Ajánlatok «W. T. 3571» jelige alatt **Rudolf Mosse**-hoz Bécs, I., Seilerstätte 2 címzendők.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni, varrni igen csekély díjazás ellenében.

Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mágnásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is őrökdi az oktatás helyes iránya felett.

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Balázs Sándorné*, kézimunka-tanító: *Koncz Ida*.

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körút 45. szám alatt)

egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezel.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII. Erzsébet-körút 50

legjutányosabban beszerezhető legjobb találmányu sérvkötők. összes betegápolási eszközök és köt-szerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint műláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti címre ügyelni tessenek.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához **vonatkisérők** számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron **60 fillér** árban.

Raktárnok

vagy rakfelvigyázó, jó egészséges vidéki kis állomásról, lehetőleg a szegedi üzletvezetőség területéről, hajlandó volna-e cserélni Budapestre? Czimem a kiadóhivatalban tudható meg.